

Ο ωτακουστής του Παραδείσου (αποσπάσματα)

του Νίκου Ορφανίδη

Α'

‘Όσα άκουσες και είδες. Κι εκείνος ό ψίθυρος τών νερών, πού δίπλα τους μεγά-
λωσες. Και τó ρυάκι. Και τó σύρσιμο τού φιδιού στά χόρτα. Κι οί πεταλούδες
στον κήπο και στο περιβόλι, εκεί στο βάθος, με τά νερά και τά καλάμια. Και
τά δέντρα πάντοτε φορτωμένα. Κι ή άνθισμένη μαυρομάτα. Κι οί σκιές. Κι
εκείνη ή πορτούλα. Κι έσύ πού παιδάκι δέν άφηνες τίποτε, πού νά μήν τó μα-
ζέψεις. ‘Ωτακουστής τού παραδείσου.

Τώρα πού φεύγεις. Κι ή φωνή τής μάνας σου, πού τήν κράτησες στή μνήμη,
έτσι όπως τραγουδούσε με τή χαρούμενη φωνή της, τή σχεδόν παιδική. ‘Ακόμα
έρχεται και σε βρίσκει.

Τά χαρούμενα άσματα στο λεωφορείο πού σε ταξίδευε από τήν Κυθρέα για τή
θάλασσα, μαζί με όλο τόν κόσμο τής γειτονιάς, κι ό άνεμος από παντού κι οί
φωνούλες τών παιδιών. Και τά αδέλφια σου. Με τίς φανελίτσες τους και τó κοντό
παντελόνι με τίς τιράντες, πού μάς έραβε πάντοτε ή μάνα μας.

Οί φωνές τó βραδάκι και τά τραγούδια πού σε έβανε ό πατέρας και έλεγες στο
τραπέζι. Τό «Θυμήσου». Αυτό τής κατασκήνωσης τού ‘Αγίου Νικολάου τής
Στέγης. Κι ό «Μπάρμπα Θωμάς» στο λεωφορείο τού κυρίου ‘Ανδρέα, από τó
ραδιόφωνο. Και τó «Φεγγάρι, μάγια μου ‘κανες.» Και τó μπαλκονάκι με τó
γιασεμί. Κι ή αυλή μας. Και τó τρανσιστοράκι τού ‘60.

Οί δυνατές φωνές τών γυναικών στήν αυλή, καθώς σε ξυπνούσαν πρωί-πρωί.
Κι οί άλλες, οί κελαριστές. Κι ή γειτόνισσα «ή λάλος και ή φωνασκός», τού
Παπαδιαμάντη. Κι οί άλλες, οί ψιθυριστές. ‘Ολες μαζί, στο στενό τού σπιτιού
σου.

‘Η κουκουβάγια στο κυπαρίσσι τού περιβολιού, πού σε φόβιζε και τρομοκρα-
τούσε. Κι ό γκιώνης, πού έκλαιγε κάθε νύχτα. Τά πουλιά πού πρόλαβαν νά
άποσυρθούν. Τά σπουργίτια στις στέγες. Κι όλα τά άλλα στά κλαδιά τών δέ-
ντρων. Κρυμμένα. ‘Ακουγες κάπου - κάπου τó φτερούγισμά τους.

‘Η απόλυτη σιωπή, πού πολλές φορές δέν τήν άντέχεις. Και τά έρημα πιά χωριά
στο βουνό. Πού δέν τά επισκέπτεται κανείς. Κι οί γέροντες στά παράθυρα. Νά

περιμένουν. Και τὰ δέντρα. Και τὸ ποτάμι. Κι οἱ πλάτανοι στὴν πλατεῖα. Τὰ νερά. Κι ἡ γιαγιά πού πηγαίνει κουτσαίνοντας, μὲ ἐκεῖνο τὸ χαρακτηριστικὸ ἦχο τῶν βημάτων στὸ πλακόστρωτο.

Τὰ λόγια πού μάζεψες καὶ τὰ κρατᾶς σφιχτά. Φωνές καὶ ψίθυροι καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πού δὲν εἶπες. Κι ὅσα σὲ ἐπισκέπτονται τὶς νύκτες.

ΣΤ'

Οἱ φωνές στὸ δάσος τῆς Χαλεύκας. Καὶ τὰ κορίτσια τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Κυθρέας. Καὶ τὰ λεωφορεῖα. Καὶ τὰ τραγούδια, μέχρι νὰ φτάσουμε ἐκεῖ. Αὐτὰ τὰ χαρούμενα καὶ ἑορταστικά τοῦ Μάη. Κι ἡ φύση ἀνθισμένη. Κι ἐκεῖνο τὸ « Ἦταν ἓνα μικρὸ καράβι, πού ἦταν ἀταξίδευτο. » Κι ὅλα τὰ παιγνιώδη καὶ τὰ χαρούμενα, πού ἔφυγαν. Ὁ ἐκδρομικὸς χῶρος τώρα ἔρημος πιά, μὲ σαπισμένα τὰ τραπέζια τοῦ Δασονομείου.

Οἱ φωνές καὶ οἱ μουσικὲς στὸν Ἅγιο Χρυσόστομο, μὲ τὸ στρατὸ ἐκεῖ τῆς μεραρχίας καὶ τῆ Μοῖρα τῶν ΛΟΚ. Τὸ λεωφορεῖο, πού μᾶς πήγαινε ἐκεῖ κάθε χρόνο, γιὰ προσκύνημα, κι οἱ γυναῖκες πού τραγουδοῦσαν πάντοτε, ἐκεῖνα τὰ λαϊκὰ τῆς ἐποχῆς. Κι ἡ γειτόνισσά μου, ἡ Οὐρανία, δεκαῆξι τόσων χρονῶν, πού τραγουδοῦσε σὰν λαϊκὴ τραγουδίστρια: « Ἡ μάνα μου μὲ δέρνει, μὲ δέρνει καὶ πονῶ » καὶ ἄλλα σπαρακτικά τῆς ἐποχῆς. Ἦτσι ἦταν πού ἔφυγε ἓνα πρωτὶ γιὰ τὴν Ἀγγλία καὶ μαράζωσε καὶ πέθανε.

Τὸ λεωφορεῖο μὲ τὰ παιδιά τοῦ Θρησκευτικοῦ. Τὰ Κατηχητικά ἡμαστέ. Γιὰ τὸν Ἅγιο Ἰλαρίωνα ἐμεῖς. Καὶ τὸ Μπέλλα Πάις. Καὶ τὰ Χριστιανικά τραγούδια τῶν ὀργανώσεων. Καὶ τὰ πατριωτικά τῆς ΕΟΚΑ. Κι ἐκεῖνο τὸ « Σὺ πού κόσμοις κυβερνᾶς καὶ ζωὴ παντοῦ σκορπᾶς. » Αὐτὸ τὸ λέγαμε στὴν Κατασκήνωση.

Ὁ τρελὸς λαγός, ἓνα βράδυ πού γυρίζαμε ἀπὸ ἐκδρομὴ, μὲ τὸ λεωφορεῖο. Παγιδευμένος στὴ μέση τοῦ δρόμου, μὲ τὰ φῶτα πού τὸν τύφλωσαν. Κι οἱ φωνές τῆς ἀμηχανίας μας.

Τὸ φτερούγισμα τῶν πουλιῶν, κι οἱ πέρδικες πού ἔφευγαν κυνηγημένες, φοβισμένες ἀπὸ τὴν παρουσία μας στὸ δάσος. Κι οἱ θάμνοι πού ἀνοιγαν στὴ μέση κι ὁ κόσμος ὅλος ἐκεῖνος τοῦ δάσους, πού ἔχανε τὴ γαλήνη του ἀπὸ τὶς φωνές μας.

Τὰ τσεκούρια τῶν ὑλοτόμων, κι ὁ γέρος μὲ τοὺς δυναμίτες τοῦ στὸν Πενταδά-

κτυλο. Κι οί συνεχεῖς ἐκρήξεις, πού ὁ ἐκκωφαντικός ἤχος τους ἔφτανε ὡς τὸ παράθυρό μας στὴν Κυθρέα.

Οἱ κυνηγοί, πού λεηλατοῦσαν τὴ γαλήνη τοῦ πρωῖνοῦ καὶ τὰ πουλιὰ πού φτερούγιζαν φοβισμένα. Κυνηγημένα ὅλα στὸν οὐρανό. Καὶ οἱ λαγοὶ φοβισμένοι. Ὅπως κι ἐμεῖς. Κι οἱ πυροβολισμοὶ ἔξω ἀπὸ τὰ παράθυρά μας. Κι ὁ θάνατος πού πάντοτε παραμονεύει.

Τὰ ἐορταστικά τραγούδια καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐθνικὰ καὶ πατριωτικά, πού ἔμειναν στὴ μέση, ὕστερα ἀπὸ τὴν καταστροφή. Καὶ τὰ ἐμβατήρια μὲ τὴ ρητορική τους, πού δὲν τὰ ἀντέχουμε μὲ τίποτα πιά.

ΙΓ'

Οἱ ἀτέλειωτες ἱστορίες τοῦ πατέρα μου. Τὰ δύσκολα παιδικὰ του χρόνια. Καὶ τὸ παράπονό του, πού δὲν πῆγε στὸ Γυμνάσιο. Οἱ ἄγριες μέρες στὴν Ἀμμόχωστο, πού κοιμόταν σ' ἓνα πλυσταριό, πάνω σὲ μιὰ πλάκα ἀπὸ τσιμέντο. Κι ἡ ἀρρώστια του.

Τὸ τρένο πού περνοῦσε γιὰ τὴν Ἀμμόχωστο, στὰ χρόνια τῆς Ἀγγλοκρατίας. Τώρα μόνο ὑπολείμματα ἀπὸ τὶς γραμμές του. Καὶ κάποια βαγόνια στὸ μουσεῖο. Κι «ὁ δρόμος τῆς Γραμμῆς», πού λέγαμε παιδιά. Κι ἡ ἀφήγηση τοῦ πατέρα, τότε πού τὸν πῆγε ἡ μάνα του ὡς τὸν σταθμό, στὸ Τραχῶνι, μὲ τὰ ἐλάχιστα μπογαλάκια του. Ἦταν μόνο δώδεκα χρόνων παιδάκι. Γιὰ νὰ πάει νὰ μάθει τέχνη σὲ ἓνα κτίστη στὸ Βαρῶσι.

Ἡ καθαρὴ φωνὴ τοῦ πατέρα μου καὶ ἡ ἐκπληκτικὴ του ἀφήγηση, ὅταν ἄρχισε νὰ μοῦ διηγεῖται τὴ ζωὴ του, πέντε μῆνες πρὶν πεθάνει. Ἦταν πιά ἐνενηντα χρόνων.

Ἡ ἱστορία, ὅταν περνοῦσε ἀπὸ τὸ περιβόλι μας κι ἔβλεπε τὴ μάνα μου. Κι ἔλεγε μέσα του: «Αὐτὴ τὴ γυναῖκα κάποτε θὰ τὴν πάρω.» Καὶ τὴν πῆρε! Τὴν παντρεύτηκε! Αὐτός, ἓνας φτωχὸς ἀριστερός, τότε. Ἀπὸ τότε οἱ σύντροφοί του δὲν τοῦ μίλησαν.

Ὁ πατέρας μου, πού ἦταν τόσο ἄκακος, πού δὲν παραπονέθηκε ποτέ, ἀκόμα κι ὅταν τὸν ἀδικοῦσαν. Πού δὲν τσακώθηκε μὲ κανένα κι ἂς μᾶς ἀδίκησαν πολλές φορές. Ὅταν ἐμεῖς γκρινιάζαμε, αὐτὸς σιωποῦσε.

Οἱ νύχτες στὸ τραπέζι. Καὶ τὸ ψητὸ τῆς Κυριακῆς. Καὶ ὅσα λέγαμε στοὺς